

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев2 178/2023
15.01.2025. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Јелице Бојанић Керкез, председника већа, Весне Станковић и Радославе Мађаров, чланова већа, у парници у парници тужиле АА (рођ. ...) из ... , чији је пуномоћник Александар Будалић, адвокат из ... , против туженог „Wizz Air Hungary“ LTD, Огранак у Београду, са седиштем у Београду, Сурчин, Аеродром Никола Тесла, Терминал 2, чији је пуномоћник Тијана Лалић, адвокат из ..., ради поништаја решења о отказу уговора о раду и накнаде штете, одлучујући о ревизији тужиле изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 4986/21 од 04.03.2022. године, у седници већа одржаној дана 15.01.2025. године, донео је

ПРЕСУДУ

ПРЕИНАЧУЈЕ СЕ пресуда Апелационог суда у Београду Гж1 4986/21 од 04.03.2022. године, тако што се **ОДБИЈА** жалба туженог и **ПОТВРЂУЈЕ** пресуда Трећег основног суда у Београду П1 11/19 од 21.06.2021. године у ставу првом, трећем и четвртм изреке и одбија се захтев тужене за накнаду трошкова поступка по жалби.

ОБАВЕЗУЈЕ СЕ тужени да тужилци накнади трошкове ревизијског поступка у износу од 36.000,00 динара, у року од 8 дана од дана пријема отправке ове пресуде.

ОДБИЈА СЕ захтев туженог за накнаду трошкова ревизијског поступка.

Образложење

Пресудом Трећег основног суда у Београду П1 11/19 од 21.06.2021. године, ставом првим изреке, усвојен је тужбени захтев и поништено као незаконито решење туженог од 03.07.2012. године о отказу уговора о раду тужилци због учињене повреде радне обавезе и непоштавања радне дисциплине. Ставом другим изреке, одбијен је тужбени захтев да се обавезе тужени да тужилци накнади нематеријалну штету због претрпљених душевних болова у износу од 300.000,00 динара са законском затезном каматом од 21.06.2021. године до исплате. Ставом трећим изреке, обавезан је тужени да тужилци накнади трошкове парничног поступка у износу од 268.500,00 динара са законском затезном каматом од извршности до исплате. Ставом четвртим изреке, одбијен је захтев туженог за накнаду трошкова парничног поступка.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж1 4986/21 од 04.03.2022. године, ставом првим изреке, преиначена је првостепена пресуда у ставу првом изреке тако што је одбијен тужбени захтев да се поништи као незаконито решење туженог од 03.07.2012. године о отказу уговора о раду тужиљи због учињене повреде радне обавезе и непоштавања радне дисциплине. Ставом другим изреке, преиначено је решење о трошковима поступка садржано у ставу трећем и четвртм изреке првостепене пресуде, тако да је одбијен захтев тужиље за накнаду трошкова парничног поступка, а обавезана тужиља да туженом накнади трошкове парничног поступка у износу од 219.000,00 динара. Ставом трећим изреке, обавезана је тужиља да туженом накнади трошкове поступка по жалби у износу од 33.000,00 динара.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену тужиља је благовремено изјавила ревизију због погрешне примене материјалног права и погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања.

Тужилац је поднео одговор на ревизију.

Испитујући побијану пресуду у смислу члана 408. и 441 Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“, бр. 72/11...10/23), Врховни суд је утврдио да је ревизија тужиље основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, тужиљи је била у радном односу на неодређено време код туженог на радном месту Решењем туженог од 03.07.2012. године тужиљи је отказан уговор о раду због учињене повреде радне обавезе утврђене општим актом и уговором о раду, као и непоштовање радне дисциплине. У образложењу оспореног решења је наведено да тужиљино понашање омета остале чланове тима и ствара тензије међу њима, да тужиља не поштује ред извештавања и налоге надређених код послодавца и обраћа им се на непримерен начин и без поштовања. Наведено је да се на састанку чланова посаде тужиљин претпостављени обратио тужиљи ради уручења упозорења у вези са учињеним повредама радне дисциплине, чији пријем је тужиља одбила да потпише и том приликом се непосредном руководиоца обратила на увредљив и непримерен начин, бацивши папир који јој је менаџер базе за кабинско особље уручила и обраћајући се речима: "Ти! Зар се не плашиш? Требало би да се плашиш Бога да ће те казнити за све што си ми учинила!". Даље је наведено да из извештаја менаџера базе за кабинско особље, који је тужиљи непосредни надређени од 12.06.2012. године, произлази да је тужиља менаџера базе називала "кучком" и "будалом" и обратила јој се реченицом: "Зар не мислиш да познајем неке људе који могу да ми помогну око тебе?". Наведеним понашањем, тужиља је учинила повреду из радне обавезе из члана 179 тачка 2 и тачка 3 Закона о раду у вези са чланом 12 став 3 Уговора о раду закљученог међу парничним странкама. Пре доношења решења о отказу уговора о раду, тужиљи је достављено упозорење о постојању разлога за отказ уговора о раду услед непоштовања радне дисциплине, без датума, у коме су наведене истоветени разлози који су садржани у оспореном решењу о отказу. Тужиља се на наведено упозорење изјаснила 21.06.2012. године, наводећи да се у упозорењу тужени није позвао ни на један доказ на основу ког би било могуће

утврдити да постоји повреда радне обавезе и радне дисциплине, да тужила има право да одбије пријем докумената, да су разлози у упозорењу паушални, да нису образложени, да се на зна време и место дешавања, те да се на исте не може изјаснити.

На састанку од 07.03.2012. године тужила је викала на непосредног руководиоца ББ и бацала папире који су јој уручени, изашла из канцеларије и након неког времена се вратила обраћајући јој се речима: "Зар се не плашиш Бога?".

Полазећи од тако утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је оценио да повреде радне обавезе или радне дисциплине у оспореном решењу нису конкретизоване, као и да су у упозорењу изнете паушалне тврдње без конкретизације времена, места и начина на који су извршене, због чега је повређено право тужили на одбрану. Наводи из упозорења и отказног решења да је тужила бацала папир који јој је менаџер базе за кабинско особље уручивала не представља повреду радне обавезе, ни радне дисциплине, јер тужила има право да одбије пријем упозорења. Такође, обраћање речима: "Зар се не плашиш Бога?", по мишљењу првостепеног суда, не представљају претњу. Назначени недостаци у упозорењу, чине оспорено решење незаконито. Првостепени суд је као неоснован одбио тужбени захтев за накнаду нематеријалне штете, с обзиром да не постоји узрочно-последична веза између отказа уговора о раду и душевних болова које је тужила претрпела. Првостепени суд је закључио да у време доношења спорног решења о отказу уговора о раду није протекао субјективни рок од 3 месеца, предвиђен чланом 184. став 1. Закона о раду, имајући у виду да је меродавно када је директор туженог сазнао за чињенице које су основ за давање отказа, а није доказано да је директор туженог пре 12.06.2012. године имао сазнања о назначеним чињеницама.

Другостепени суд је преиначио првостепену пресуду пресуду и одбио тужбени захтев за поништај оспореног решења о отказу, закључивши да из упозорења и решења о отказу уговора о раду произлази да се тужила на састанку 07.03.2012. године непосредном руководиоцу обратила повишеним тоном, упућујући јој увредљиве и непримерене речи, чиме је исказала непоштовање радне дисциплине, због чега не може да настави рад код послодавца.

По оцени Врховног суда, другостепени суд је, преиначењем првостепене пресуде, погрешно применио материјално право, а тужила основано на то у ревизији указује.

Оредбом члана 179. тачка 3. Закона о раду („Сл. гласник РС" бр. 24/2005), који је важио у време доношења оспореног решења, прописано је да послодавац може запосленом да откаже уговор о раду ако за то постоји оправдани разлог који се односи на радну способност запосленог, његово понашање и потребе послодавца, и то ако запослени не поштује радну дисциплину прописану актом послодавца, односно ако је његово понашање такво да не може да настави рад код послодавца.

Чланом 12. алинеја 3. Уговора о раду од 22.03.2011. године је уговорено да послодавац може отказати уговор о раду запосленом уколико утврди да запослени не поштује радну дисциплину или да се понаша на начин који представља угрожавање радног односа, на основу образложеног мишљења непосредног надређеног лица у случају повреде радне дисциплине.

Одредбом члана 180. став 1. Закона о раду прописано је да је послодавац дужан да пре отказа уговора о раду у случају из члана 179. тач. 1) - б) овог закона запосленог писменим путем упозори на постојање разлога за отказ уговора о раду и да му остави рок од најмање пет радних дана од дана достављања упозорења да се изјасни на наводе из упозорења. Ставом 2. исте законске одредбе прописано је да је послодавац дужан да у упозорењу из става 1. овог члана, наведе основ за давање отказа, чињенице и доказе који указују да су се стекли услови за отказ и рок за давање одговора.

Ковенција 158 МОП (Међународне организације рада), у одредби члана 7., прописује да радни однос радника неће престати због разлога везаних за понашање радника или његов рад пре него што му се омогући да се брани од изнетих навода, осим ако се с разлогом не може очекивати од послодавца да му пружи ту могућност.

Имајући у виду наведено, послодавац је дужан, да најмање 5 дана пре отказа уговора о раду, запосленом достави упозорење за отказ уговора о раду које садржи основ за отказ уговора о раду, конкретне радње запосленог са прецизно одређеним временом и местом почињених повреда и са доказима који указују на постојање разлога за отказ уговора о раду. У конкретном случају, у предметном упозорењу, као и у решењу о отказу, наведено је да тужиљино понашање омета остале чланове тима и ствара тензије међу њима, да тужиља не поштује ред, извештавање и налог надређених код послодавца и обраћа им се на непримерен начин и без поштовања, као и да у извештају менаџера базе за кабинско особље од 12.06.2012. године, је наведено да је тужиља менаџера базе називала погрдним именима и обраћала се претећим тоном, али све без навођења времена и места почињене повреде, и доказа који би указивали на постојање повреде, на шта је указала и тужиља у изјашњењу на упозорење, наводећи да су разлози у упозорњу паушални, да нису образложени, да се на зна време и место дешавања, те да се на исте не може изјаснити. Код наведеног, правилан је закључак првостепеног суда да је побијано решење о отказу уговора о раду незаконито јер ниједна од назначених чињеница, која по уверењу туженог образује отказни разлог, није конкретизована ни у упозорењу о постојању разлога за отказ, ни у побијаном решењу о отказу, нити су на те околности предочени докази који поткрепљују те чињеничне тврдње.

Сврха и циљ упозорења запосленом да постоје разлози да отказ уговора о раду су да се запосленом омогући да изнесе одбрану и да се изјасни о радњама за које послодавац сматра да представљају разлог за отказ уговора о раду. Законитост упозорења, као дела процедуре отказа уговора о раду због разлога везаних за понашање запосленог и његов рад, нужан је услов за законит престанак радног односа, који је у овом случају изостао.

Поред наведеног, као разлог за отказ уговора о раду у упозорењу и у решењу о отказу је наведено да се на састанку чланова посаде одржаном 07.03.2012. године, тужиљин претпостављени обратио тужиљи ради уручења упозорења у вези са учињеним повредама радне дисциплине, чији пријем је тужиља одбила да потпише и том приликом се непосредном руководиоцу обратила на увредљив и непримерен начин, бацивши папир који јој је менаџер базе за кабинско особље уручила и обраћајући се речима: "Ти! Зар се не плашиш? Требало би да се плашиш Бога да ће те

казнити за све што си ми учинила!", чиме је тужила учинила повреду радне дисциплине.

Радна дисциплина представља општи стандард по коме сваки акт недисциплине може довести до отказа уговора о раду, под условом да је нарушавање радне дисциплине такво да запослени обзиром на процес рада и све околности случаја не може да настави рад код послодавца. Код овог отказног разлога кривица запосленог се не утврђује већ је потребно да конкретни отказни разлог мора да прати свест запосленог о недисциплини. У конкретном случају, тужила је одбила да прими упозорење о постојању разлога за отказ уговора о раду, бацила папир и непосредном руководиоцу се обратила наведеним речима: "Ти! Зар се не плашиш? Требало би да се плашиш Бога да ће те казнити за све што си ми учинила!". По оцени Врховног суда, одбијање да прими упозорење не може се сматрати непоштовањем радне дисциплине, а тужилино обраћање критичном приликом непосредном руководиоцу не представља претњу, већ се може сматрати исхитреном емотивном реакцијом која се не може окарактерисати као понашање због кога не може да настави рад код послодавца, што је услов за отказни разлог из члана 179. тачка 3. Закона о раду.

На основу изнетог Врховни суд сматра да је другостепени суд погрешном применом метаријалног права одбио тужбени захтев тужиле, па је на основу члана 416. став 1. ЗПП одлучио као у ставу првом изреке.

Тужила је успела у поступку по ревизији, па јој на основу чланова 153. и 154. ЗПП припадају и опредељени трошкови овог поступка, који су јој досуђени у износу од 36.000,00 динара за састав ревизије од стране адвоката, према важећој АТ. Захтев туженог за накнаду трошкова одговора на ревизију је одбијен на основу члана 154. став 1. ЗПП, јер се не ради о трошковима потребним за вођење ове парнице.

На основу изнетог, применом члана 165. став 2. ЗПП, одлучено је као у ставу другом и трећем изреке.

**Председник већа – судија
Јелица Бојанић Керкез, с.р.**

За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић